

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Радина Стефанова Иванова-Боянова, дмн
Катедра по ендокринология, МФ, МУ-София

относно конкурс за академичната длъжност «Професор» в областта на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“ и научна специалност „Обща и клинична патология“ за нуждите на Катедра по обща и клинична патология към Медицинския Факултет на МУ-Пловдив, обявен в ДВ, бр. 35/19.04.2024 г.

Съгласно Заповед № Р-2303/03.07.2024 г. на Зам. Ректор на МУ-Пловдив и Протокол № 6/26.06.2024 г. на Факултетния съвет на МФ при МУ-Пловдив съм определена за член на научното жури по посочения конкурс, а според решението на първото заседание на научното жури (протокол № 1/12.07.24) съм избрана за рецензент по процедурата за заемане на академичната длъжност „Професор“ по научната специалност „Обща и клинична патология“. Един кандидат допуснат до участие в конкурса – д-р Елена Гълъбова Порязова-Маркова, дм, доцент към Катедра по обща и клинична патология”, МФ, МУ-Пловдив. Получените материали на хартия/електронен носител съответстват напълно на изискванията на обявения конкурс за академичната длъжност «Професор» по обща и клинична патология на МУ-Пловдив.

Кариерно развитие

Доц. д-р Елена Порязова-Маркова завършва медицина в Медицинския Факултет на МУ-Пловдив през 1992 г. Тя е дългогодишен лекар специалист, с над 25 години трудов стаж. Академичното ѝ и професионално развитие започва от 1993 г и продължава до днес като лекар-преподавател (последователно асистент, ст. асистент, гл. асистент и доцент) към Катедрата по обща и клинична патология”, МФ, МУ-Пловдив както и лекар-специалист по обща и клинична патология в Отделението по клинична патология към УМБАЛ „Св. Георги“-Пловдив и Отделението по клинична патология към УМБАЛ „Пълмед“ - Пловдив. От 2000 г. има призната специалност по обща и клинична патология, а през 2010 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ след успешно защитен дисертационен труд. През 2014 г. е избрана за „Доцент“ към

Катедрата по обща и клинична патология”, МФ, МУ-Пловдив, а от 2024 г. и понастоящем – за Зам. Декан по проектна дейност и международно сътрудничество към Деканата на МФ, МУ-Пловдив. От 2011 г. е Началник на Отделението по клинична патология, УМБАЛ „Пълмед“, Пловдив. Доц. д-р Порязова има допълнителна квалификация по здравен мениджмънт. Владее английски и руски език.

Научно-изследователска дейност

Доц. д-р Порязова участва в конкурса с 1 дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, (2010 г); 1 хабилитационен труд – монография, представена във връзка с процедурата за хабилитиране (2024 г) и общо 45 реални научни публикации, които са публикувани след придобиването на академичната длъжност „Доцент“ и са разпределени в 2 групи на базата на класификацията на НАЦИД, а именно:

- 20 публикации в реферирани и индексирани в световноизвестните база данни Scopus и Web of Science; 7 от тях в научни списания с ИФ
- 25 публикации с научно рецензиране в нереперирани и индексирани в световноизвестните база данни списания и сборници, 1 от тях с ИФ.

Научните публикации на доц. д-р Порязова са публикувани предимно в български научни списания, на български или английски език (n=31), а броят на публикациите в чуждестранни научни списания е по-малък (n=14). Доц. Порязова е първи автор в 3 от представените публикации (7%), втори/последен – в 16 (35%) и трети или следващ/последен – в 26 публикации (58%). Представената справка от доц. д-р Порязова за ИФ на публикациите, публикувани в научни списания с ИФ показва, че техният общ ИФ е 6.913.

Доц. д-р Порязова има общо 36 научни съобщения в национални и международни научни форуми, които са след придобиването ѝ на академичната длъжност „Доцент“; 1 от тях е представено като резюме в реферираното и индексирано в световноизвестната база данни Web of Science списание “Virchows Archiv” (с ИФ). Доц. д-р Порязова е съавтор в една колективна монография - „Злокачествени тумори на вулвата“ (2015).

За периода след избирането ѝ за доцент, д-р Порязова е била научен ръководител на 3 вътрешно-университетски докторантски проекта (2018, 2020, 2022 г), които са приключени успешно, а от 2024 г е ръководител и основен изследовател, съответно, на други два научно-изследователски проекта по програмата за стратегически изследвания и иновации за развитие на МУ-Пловдив, свързани с дигиталната патология и приложението на изкуствен интелект в областта на патологията. Доц. д-р Порязова е участник и в екипа на един европейски международен проект по Еразъм+ (2023г).

Представената от доц. д-р Порязова справка за цитиранията показва, че общият брой на цитиранията на нейни научни публикации е 72 като 39 от тях са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестните база данни и с импакт фактор. Въз основа на справката за цитиранията по данни на авторката и автоматизираната информация от световноизвестните база данни Web of Science и Scopus, доц. Порязова има h-index =5.

Научните приноси на публикациите на доц. д-р Порязова са в различни области на клиничната патология, предимно гастроентрологична, гинекологична, хирургична, лицево-челюстна. Те имат научно-теоретичен и приложен характер, с цел подобряване на диагностиката и избора на лечението на пациентите с туморни и нетуморни заболявания с различна локализация. Дисертационният труд на доц. д-р Порязова е на тема диференциално-диагностично значение на имунохистохимичната експресия на някои маркери (CK 7, CK 20, CDX2 и бета катенин) при първични колоректални и яйчникови карциноми, и перитонеални метастази от аденокарциноми с неясен произход. Преобладаваща част от научно-изследователската дейност на доц. д-р Порязова, включително и наскоро публикуваната ѝ монография, е посветена на на задълбоченото изследване на епително-мезенхимния преход (ЕМП) и ролята му за туморната прогресия при тумори с различна локализация –гърда, стомах, яйчници, ендометриални карциноми и карциносаркоми, и други. Резултатите от проведените имунохистохимични изследвания с Е-кадхерин и редица други маркери, свързани с ЕМП, са публикувани в не малък брой от представените публикации. Те имат оригинален характер за нашата страна и допринасят за изясняване и утвърждаване на ролята на ЕМП в сложните биологични механизми на прогресията и метастазиране на изследваните от

авторите тумори. Друга серия от публикации е свързана с колоректалния карцином и получените резултати имат пряко научно-практическо приложение. В тях се оценява значението на отделни клиничко-морфологични характеристики (размер на тумора, хистологичен вид и степен на диференциация, стадий на тумора), както и степента на имунохистохимичната експресия на пролиферативния маркер Ki 67, p 53 или Her 2 за прогнозата на пациентите с колоректален карцином. Налице са няколко публикации в областта на оралната патология, в които се докладват актуални данни за хирургичното лечение и морфологичната диагноза на одонтогенните кисти и някои тумори на челюстите, включително рядък случай на периферен остеом на долната челюст. Като доказателство за широкия диапазон на научните интереси на доц. д-р Порязова са публикациите, свързани с детайлно клиничко-морфологично описание на случаи с редки туморни и нетуморни заболявания в областта на ЦНС, ортопедията, педиатрията и др. В областта на туморната патология на ЦНС са описани рядък случай с миксопапиларен епендимом на *filum terminale*; педиатричен случай на солитарен неврофибром на кауда еквина; рядък случай на интрамедуларен менингиом в долната торакална област. В областта на ортопедията са описани морфологичните промени в теносиновиалната тъкан при пациенти с идиопатичен синдром на карпалния тунел, както и най-важните анатомични вариации на медианния нерв и тяхното значение за хирургичното лечение на заболяването. В други няколко публикации са описани рядко наблюдавани случаи от диагностричната практика като случай на плеоморфен аденом в синоназалната област, диагностициран първоначално като малигнен меланом; случай с недиференциран плеоморфен сарком на млечната жлеза; случай със сарком на Юинг на гръбначния стълб. Особен интерес представлява също публикацията, свързана с използването на някои полезни педагогически методи и практики в обучението по патология на студентите по медицина.

Учебно-преподавателска дейност

Доц. д-р Порязова има над 25 години учебно-преподавателски стаж в обучението по обща и клинична патология на студенти по медицина, дентална медицина и фармация (български и английски език), както и на студенти по бакалавърските програми, включващи медицински лаборанти и помощник фармацевти. Данните от приложените справки за учебната натовареност

(практически упражнения, лекции, семестриални изпити) през последните три учебни години (общо 1328 учебни часа за 2020-2021, 2021-2022 и 2022-2023 академични години) показват, че доц. д-р Порязова значимо надхвърля установения норматив за хабилитирани преподаватели при МУ-Пловдив. Тя е член на държавната изпитна комисия за придобиване на специалността „Обща и клинична патология“ и участва в научни журита по защити на дисертации към МУ-Пловдив и другите медицински университети в страната.

Доц. д-р Порязова е научен ръководител на 2-ма успешно защитили докторанти към Катедрата по обща и клинична патология, МУ-Пловдив (1- през 2016 г и 1 – през 2019 г) и понастоящем е научен ръководител на трети докторант, зачислен през 2022 г.

Доц. д-р Порязова е автор на ръководство по хистопатология на английски език (Handbook of histopathology and immunohistochemistry, 2016 г) и участва като съавтор в издаването на 4 учебника – Lecture Course in General Pathology for medical students, Lecture Course in Clinical Pathology for medical students, Lecture Course in General and Clinical Pathology for dental students и „Обща и клинична патология“ за студенти по фармация (преведен и на английски). Тя е съавтор на общо 9 учебни пособия (4 практически упражнения по обща и клинична патология за студенти по медицина и дентална медицина, на български или английски език; примерни тестове по обща патология за студенти по медицина на български или английски език, „Поглед в патологията“ за студенти, обучаващи се за медицински сестри и акушерки и бакалавърските програми за лаборанти и помощник-фармацевти).

Диагностично-лечебна дейност

Доц. д-р Порязова е изграден специалист по обща и клинична патология, с богат клиничен опит. Извършва ежедневно рутинна диагностична и консултативна биопсична дейност в областта на туморната и нетуморна патология с научна прецизност и компетентност. Участва активно в практическото обучение на специализантите по обща и клинична патология. Безспорно доказателство за нейните диагностични умения е назначаването ѝ за Началник на отделението по клинична патология в УМБАЛ „Пълмед“ Пловдив.

Заклучение

Въз основа на гореизложените данни считам, че кариерното развитие и научно-изследователската, учебно-преподавателската, и диагностично-лечебната дейност на доц. д-р Порязова надхвърлят минималните национални изисквания и напълно отговарят на критериите за заемане на академичната длъжност „Професор” съгласно закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за устройството и дейността на МУ-Пловдив. На базата на утвърдения ѝ професионализъм, многостранната ѝ научно-изследователска дейност, както и на голямата ѝ по обем учебно-преподавателска дейност, препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за доц. д-р Елена Гълъбова Порязова-Маркова, дм за заемане на академичната длъжност „Професор” по научната специалност „Обща и клинична патология“ за нуждите на Катедрата по обща и клинична патология, МФ, Медицински Университет- Пловдив.

Заличено на основание
Чл.5 §1, б. “В” Регламент (ЕС)2016/679

26.08.2024

София

Рецензент:

(Проф. д-р Иванова-Боянова, дмн)